

REDACTIUNEA.
 Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrisorile nefrancaute nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se returnează.
 INSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dubes Nachf.
 Sax. Augenthal & Emerich Losner
 Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
 A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
 În Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bernat. În Ham-
 burg: Marini & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o sor-
 tă garmond pe o coloană 6 or.
 — Publicări mai dese după
 tariful și învoială.
 RECLAME pe pagina a 3-a o
 soră 10 or. sora 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumă la toate ofi-
 ciele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare
 lângă Inul Nr. 30, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. s. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 151.

Brașov, Sâmbătă 8 (21) Iulie.

1900.

Amicii păcii, la Paris.

Scim că la sfârșitul unei acesteia se va întruni în Paris conferința interparlamentară de pace. Activitatea ei se va desfășura de astă-dată înaintea unui public mare european, care va fi concentrat în capitala Franciei cu ocaziunea expoziției. Prin urmare, această conferință va fi de astă-dată urmărită mai de-apropede interesul general al lumii culte europene.

De rândul acesta Ungurii, după cum este cunoscut, au făcut mari pregătiri de-a fi reprezentați în număr cât mai însemnat la amintita conferință. Nu mai puțin decât șeptedeci de deputați unguri au anunțat, că vor lua parte. Grupul maghiar va fi condus de contele Apponyi, care de mult lucră la planul de-a propune înființarea unei uniuni internaționale de pace a presei, care să-și țină consfăturile paralel cu conferința interparlamentară.

Astfel grupul maghiar țintesc a avé de astă-dată un rol conducător și de inițiativă la conferința interparlamentară. Principiile desfășurate de contele Apponyi în jurul proiectului său, care are de scop promovarea cauzei păcii universale, sunt fără îndoială cele mai nobile și umanitare și noi acesta; dér am găsit și am accentuat neconcordanța acestor principii cu faptele, ce le săvârșesc aceiași Maghiari, cari astăzi se aprind de entuziasm pentru iubirea omenimei și îmbunătățirea sorței sale prin garantarea bunătăților păcii și a progresului liniștit.

Sunt frumoșe și înălțătoare nișuțele ideale, cărora se dedă grupul delegaților unguri conduși de Apponyi și participarea viuă a bărbaților politici maghiari la conferința de pace le va servi acestora numai spre onore.

Atunci însă când se posedă înaintea Europei ca amici ai păcii, cari

și-au ales ca problemă de a lucra pentru fericirea omenimei, pentru îmbunătățirea moravurilor și pentru isbânda deplină a ideilor de umanitate și de adevărată înfrățire între popore, nu le șede bine, când acasă la ei față cu poporele, cu cari sunt avisate a trăi și a muri împreună pe pământul patriei comune, sunt conduși de alte sentimente, cari n'au nimic comun cu simțul de dreptate și de umanitate; nu le șede bine, când aici sunt cu totul covârșiți de spiritul medieval al exclusivismului și intoleranței de rasă și când totă lucrarea lor în stat nu țintesc decât la cruda desnaționalizare a celorlalte popore, asupra cărora stăpânesc astăzi, prin care isbesc în față orice principiu adevărat de dreptate și de umanitate.

Pentru realizarea idealului de pace universală este puțin priincios momentul, când în două lumi bântue un războiu sângeros între poporele culturi vechi și moderne și când în China deosebi se pregătesc o luptă uriașă ale căreia consecuențe sunt astăzi încă necalculabile.

Cu toate acestea însă cei-ce luptă pentru marile idealuri, n'au să fiă descurajați. Așa și „grupul amicilor de pace“ din Ungaria nu va stărui în zadar în direcția realizării acestor idealuri.

Nu mai să nu voescă deputații maghiari să trecă înaintea lumii ca neprihăniți, în ce privesc sentimentele lor de dreptate și de umanitate în conviețuirea reală cu poporele din statul ungar.

Etă de ce am dorit și dorim, ca la conferința interparlamentară din Paris să fiă reprezentați cât mai bine și deputații români din regatul vecin, ca astfel față cu eventuala lansare a „generosității și a nobleței de sentimente“ maghiare în cestiunea naționalităților, să potă restabili echilibrul adevărului, amăsurat stărilor reale, ce nu se pot escamota prin

nici un fel de propunere condusă de scopuri ideale încă foarte îndepărtate.

Luptele Burilor.

Pericolul chinez a abătut încât-va atențiunea lumii dela cele-ce se petrec în Africa de mîadă-qi, cu toate că rezistența cea mare și constantă a Burilor, merită să fiă apreciată și admirată de tot muritorul, care pòrtă în inimă cultul patriei sale.

Au trecut deja două luni de când mareșalul Roberts și a făcut intrarea în triumfală în Pretoria, inima Transvaalului, dér pe cât de ușor a intrat, pe atât de greu pòte să-și continueze operațiunile mai departe. Burii, cari s'au retras cu plan și cu chibzuală, purtând în gând și inimă firma hotărîre de-a infesta la infinit pe Englesi, n'au încetat un moment măcar de ași realiza hotărîrea; luându-și refugiu la lupta de guerilla, Burii apar adî aici, mîne colo și aproape pretutindeni, par' că ar eși din pământ.

Séu dóră nu scim, că la 11 Iulie generalul bur Dewet, nevăcut de nici o trupă englesă, a scuit să se furișeze până aproape de Pretoria la Nitralsneck, pázit de o garnisonă de Englesi: un escadron de cavaleriă, cinoi companii de infanteriă și două tunuri. Dewet a făcut o fòrte neplăcută surprindere Englesilor tocmai în revărsatul zorilor. I-a frecat urt și pe de-asupra a mai prins 100 de ómenî infanteriști și cele două tunuri.

Acest eșec al Englesilor a produs mare consternare la Londra, căci s'a întemplat tocmai pe când îngâmfații dela Tamisa rideau cu hohot și-și făceau haz de veștile, că Burii se pregătesc de atac în apropierea Pretoriei. După lupta dela Nitralsneck desamăgirea a fost cu atât mai mare și presa londoneșă nu întârzie a mărturisi, rușinându-se, situația gravă în care se află armata lordului Roberts.

Din frecușul dela Nitralsneck Englesii vor fi învêțat și se vor fi convins, că războiul este departe de sfârșit și că Burii cei atât de părășiți de Europa și lumea intrégă, au să le facă încă de aici înainte zile amare.

Dér Anglia n'are ce face; ea trebuie

să îndure desastre de aceste în Transvaal, pe când sângele supușilor săi uciși de cruții Chineși, înroșeseșe riurile Chinei.

În astfel de împrejurări cine óre nu va recunoșce, că aici se arată degetul lui Dumnezeu, care nu bate cu ciomagul, dér când e vorba de plată, plătesce cu virf și indesat?

Dér nu numai la Nitralsneck, ci și în alte părți Burii pășesc tot cu mai mare îndrăsnélă și curagiú. În 16 l. c. ei au atacat pe generalul Polecarew. Ei au mai atacat și poziția de luptă a lui Spring și era pe aci să pună mîna pe tabéra englesă. Au și provocat regimentul irlandes să se predee, dér în urma apărării desperate a Englesilor, Burii — cari pòte au voit numai să cerce pe Englesi — s'au retras. Mai interesant decât acesta este, că 1500 Burii cu 5 tunuri, au tăiat cordonul engles dintre Betlehem și Vicksburg și s'au retras spre Lindley, fără să li-se fi întemplat vre-o pacoște.

Așa-dér tot succese pe partea Burilor. Mare dreptate a avut cineva đicend, că nu 200,000, ci 500,000 ómenî îi va trebui lordului Roberts, ca să ocupe imensa suprafață pe care se risipesc detașamentele armatei sale, pentru a „prinde“ și a „pacifica“ pe Burii.

Noul guvern în România și diarele străine.

„Neue freie Presse“ de Duminecă a publicat un articol fòrte elogios despre d-l Petre Carp, care este chemat să formeze noul cabinet. Din acest articol estragem următoarele:

„Petre Carp — scrie „Neue fr. Presse“ — este o fisionomie fòrte interesantă. Nu este boier de natură sêlbatică, ci e fin și spiritual. De taliă mijlocie, bine făcut, ochii săi vii și fața sa desohisă arată, că sub fruntea sa lată se agită cugetări și chelia sa fòrte avansată aparține unui cap, care este obișnuit cu sfortări intelectuale. Pêrul și mustața sunt tare încărunțite — Carp va fi de vre-o 60 de ani.

„El vorbesce fòrte bine limba germană, c'un accent puțin prusienesc. Dér nu numai vorbesce nemțesce, ci și sufletul său e atașat la tot ce e german. Decă există în România vr'un bărbat, care stăruiesc a apropia țera guvernată de dinas-

FOILETONUL „GAZ. TRAN.“

Reclama în capitala englesă.

„Though this be madness,
 yet there is method in't.“
 („Deși e o nebunie acesta,
 dér e cu metod.“)
 „Hamlet“ A. II. s. 2.

Reclama (puff), în capitala englesă, e un element vital ca și aerul, ce se respiră, sòrele, ce încălđesce.

Eliminați reclama din organismul acestui colos comercial și el nu va mai fi ceea ce este. Căci decă e adevêrat, precum e prea adevêrat, că prin aceste manopere ingenioșe milióne s'au câștigat, e firesc lucrul, că ne găsim în față unui factor, care intră d'a binele în societălá.

La Londra, reclama apare sub toate formele, stăpânesce toate locurile. O zăresci la înălțimi perđute în vèzduh, dai peste ea în subterane întunecoșe.

Zidurile caselor, schelele construcțiunilor, de sus până jos, sunt acoperite cu așșe pestrice. Încolăcirii de litere, în formă

de mozaic, îți opresce privirea pe trotuarul ce'l cald. O adresă și-se arată pe farfuria din care mănânci, pe hârtia igienică ce, distras, o mototolești.

Dér reclama, acest agent neastimpêrat de propagare, nu-și face vècul mult timp în același loc. Ea se bagă în mulțime, circulă din mână în mână, în mii de exemplare. Cuturează stradele în omnibusuri și vagóne. Se cocotéză în spinarea unor bipeđi, pe cari poporul în glumă, i-a poreclit sandwich. Se colportéză prin presă, furișată adesea între două articole de politică palpitantă.

De sigur, nu fie-cine pòte formula o reclamă nimerită, precum nu e poet de epigrame cine vré.

Aici, ca nicăiri, se potrivește đicala românescă: vorbă multă, sêrăcia omului; séu cum đic Englesii: more matter with less art. În câte-va cuvinte de spirit, reclama va atrage atențiunea, deșteptând interesul. Va face să vibreze, în trecét, o córdă a slăbiciunilor omenesci.

Se va folosi de un eveniment național gîdilind șovinismul masselor. Va usa cu

inteligentă de toate mijlocele grafice, cari atrag privirea. Va scòte efecte din surprinderi, din contraste neașteptate. Precum vedeți, reclamagiul londonesc intrunesce talentul inventiv al unui poet, cunoșcința de om a unui psiholog, îndrăsnéla unui clown, ce te lasă cu gura căscată.

Bine înțeles, că într'un oraș ca Londra, în acel noian de inserțiuni și reclame, cari de atâta vreme au tocit simțurile și imaginațiunea cetitorilor, nu e tocmai ușor să găsești acea notă originală, fără de care ori-ce reclamă e nulă și trece nebăgată în sémă. În adevêr, greutatea de care se lovesc de cele mai multe-ori aceste îndrăsnéte întreprinderi, e banalitatea. Spre a înlătura acesta, se fac silințele cele mai desperate, séu mai bine đis cele mai pline de speranță.

Voiú cita câte-va specimene, luate la întemplare, cari vor învedera cele đise până acum.

Unul reprezintă un tablou de artă cu titlul:

„Platone medítând asupra nemuririi“, ér în parantes se adaugă: („capul lui Platone

e după un vechiú bust de marmoră, descoperit în Grecia.“)

Primul pas, cel mai greu, e făcut: atențiunea cetitorului e prinsă și stăpânită. Dér tabloul e încunjurat de o ghirlandă, formată în caractere gotice. Sê le cetim:

„E mai presus de ori-ce îndoială, că Sarea de fructe a lui Eno, luată la începutul unei mióci indispoziții, ar înlătura multe bóle serioșe.“

O idee de sigur puțin banală a fost aceea a unui „Zacherl“ londonesc, care în schimbul unei sume óre-care, obținuse la unul din marile diare, ca la urma depeșei lordului Roberts:

„French a curățit pozițiile de inamic“, sê se adaugă:

„Spre a vè curăți locuințele de inimióci, folosiți praful Brown.“

Alte-ori reclamagiul face pe desinteresatul, fără ca cetitorul să bănuiască măcar, că e prea des interesat.

Ast-fel firma Cadbury espedéză la cerere, gratis, un cacao delicios pentru două cesci, ori-cărei persóne, care îi va indica numărul reclamei din „Graphic“.

ti Hohenzollern de Germania din punct de vedere politic și intelectual, acesta este înainte de toți d-l Carp...

„Și fiul săi și-i oarese în Germania... Unul din fiul săi a studiat academia militară din Kiel.

„Impăratul Wilhelm îl stimulează, pentru-că a avut ocaziune de a fi în contact personal cu acest Român și de a învăța să cunoască spiritul său avansat. Conte de Bülow, de pe timpul când era ambasador în București, a câștigat multă simpatie pentru el.

„Ceea-ce d-l Carp a făcut pentru binele poporului ca ministru de domenii în cabinetul Cartagiu, a cărui suflet era, este încă în viața memoriei tuturor. Dér nu atât din punctul de vedere al poziției sale între partide, cât mai mult din al poziției sale față cu străinătatea, pentru care este o personalitate așa de prețuită, trebuie să fiă privit. El se intrăbă la ori-ce acțiune, ce va face Europa? Are pretențiunea de a fi înainte de toate un european în tot ceea-ce face și întreprinde“.

„Neue fr. Presse“ spune apoi, că d-l Carp este contrarul ori-cărei politici ruse, deși voește și el ca mica Românie să trăiească în pace cu puternica împărăție a Țarilor.

„El este reprezentantul cel mai convins al unei politici române, care în cestiunile europene are să se alăture la tripla alianță. S'a dîs mai de multe-ori, că România s'a alăturat prin contract la Triplica. În forma această aserțiunea nu pare neacceptabilă; dér de altă parte există un raport intim între România și tripla alianță, care se simte mai tare în raporturile acestei țări cu Austro-Ungaria vecină. Ei bine, d-l Carp este nașul acestei apropieri intime de tripla alianță în general și de monarchia dualistă în special“.

„De va lua ori nu portofoliul afacerilor străine, d-l Carp, ca șef de cabinet, va avea o influență de preponderanță asupra politicii externe. Când e vorba de cestiuni internaționale, deciziunile sale sunt basate pe bogate experiențe.

„El are curajul convingerii, chiar când trebuie să facă față c'un curent popular răstăcit și când nu e sigur de-a fi aprobat. Astfel el în diferite rânduri a luat, în cestiunea israelită, o pozițiune, care n'a fost aceea a majorității antisemite a Camerei, ci aceea a unui om în adevăr civilizat“.

„Intemplantarea voește, că el este dispus a păși în fruntea guvernului într'un moment, când numeroși Evrei împinși de miserie părăsesc din nou pământul natal. Omenii, cari cunosc bine pe d-l Carp, cugeta, că el va afla mijloce pentru a pune capăt acestei teribile miserie a Israelitilor români.

„În tot cazul Carp, care ajunge la cărmă, este un bărbat, care înțelege spiritul timpului și dorose pentru patria sa o eră, în care el va fi chemat a conlucra la marile probleme ale civilizațiunei“.

*

„Le Journal“ din Paris publică despre orisa română următorul articol semnat de A. Saissy:

„Lipsa de bani cauzează dureri fără sémén. Mai ales ierna când e frigul mai mare și vara când e căldura mai pătrundătoare, este lumea mai simțitoare. Românii, cari deja luptau cu greu în luna lui Februarie trecut, simt acum în Iulie o agra-

O condițiune, nu mai puțin capitală a unei reclame e însă variația. Pear, săpunarul milionar, pe semne a experimentat această, căci își variaza inserțiunile mai dehai decât politicianii opiniile.

Spre onorea comerțului engles trebuie să recunoșcem, că obiectele, deși scumpe, stau fără păreche ca durabilitate și calitate, mai ales țesăturile, mobilele de ștejar sculptate, oțelăria, pielăria etc.

Totuş e de mirat, că tot se mai găsesco persoane destul de naive să cumpere lucruri, de cari nu au neapărată trebuință, căci în fond, scopul reclamei e, să te faci să cumperi, vréi nu vréi.

Că de fapt se găsesco ast-fel de naivi, dovadă e numărul cel mare al „regilor“ muștarului, săpunului etc. cari, pe urma milionelor câștigate, se tolănesc în fotografiile „casei o comunelor“ (Camara) și dintre cari unii au devenit miniștri chiar, căci Anglia, ori-ce s'ar dice, e și va fi țera shop-keeper-ilor, țera de negustori.

Ploiesc, Iulie 1900.

Aurel Șuluf-Cârpenișanu.

vare a situației febrile, și etă că se vorbesco din nou de crise.

„Toamă aflăm, că d-l Carp e chemat să formeze un cabinet nou. D-l Carp e omul providenței. Mai întâi cu el pôte fi țera sigură, că nu va avea dissentimente grave cu Austro-Ungaria, apoi d-l Carp are un caracter neagreat; se dice, e posibil, dér are una: el scie ce vré, el e capabil să taie și în carne vie. El nu va sacrifica, ori ce ar fi, nimic popularității.

„România va avea decî un minister Carp, va să dică un cabinet, în care junimiștii vor căpeta cele mai importante portofolii. Și atunci se vor face reforme, și contribuții vor vedé, ce costă de a voi să lucrezi iute și lucruri mari.

„Tote partidele își reproșază de a fi administrat réu finanțele statului, și miniștri înșiși își fac o luptă surdă. D-l Cantacuzino, fostul president de consiliu, n'a avut, se dice, puterea și autoritatea necesară, de a cărmui barca. Pe de altă parte încă n'a sunat ora d-lui Sturdza. De fapt el are tot ce se cere pentru a plăce Regelui și Germaniei, dér partizanii, cari s'el sprinjinesc în România, nu sunt de ajuns grupați.

„Budgetul anului trecut se salda cu 40 milioane deficit. E drept, că recolta a fost forte rea. Și 40 milioane reprezintă o camătă enormă la un budget de cheltuieli de 236 milioane.

„În 1888 la un budget de cheltuieli de 228 milioane, datoria absorbi 85 milioane. Datoria română e de un miliard și 449 milioane. Aprópe 500 milioane au fost plasate în Franca, prin întreprinerea „Comptoirului de Escompte“, a „Băncei de Paris“ și a „Societății generale.“ 800 milioane se află în Germania și restul, cam peste tot locul. S'a calculat, că la plătirea acestei datorii, trebuie să contribuie fiă-care Român 16 fr. 50 b.

„Se pôte dice, că crisa această nu provine numai din insuficiența recoltelor, ci mai cu sémă din lucrări mari, cari au fost făcute în România. Această țera a cheltuit mai mult de 840 milioane pentru a se alia Germaniei și a-i procura o cale directă spre Marea Neagră, spre Moldova și portul Constanța.

„România caută să fiă, așa dicend, țera de transit, prin care vor trece toate produsele din Germania spre Orient.

„Pentru fortificațiunile Bucureștilor și ale câmpurilor, cari sunt particular dirijate contra Rusiei, mai multe sute de milioane au fost cheltuite; armata e scumpă și puțin rămâne pentru cheltuielile imediat profitabile.

„Sigur, că România e o țera de viitor, și cu toate că Franca nu mai are acolo situațiunea, ce o cucerise odinioară, și aceea mai mult din vina noastră, noi dorim prosperitate acestei țeri, fără a ne face nici o iluziune de direcțiunea politică, ce un partid său altul pôte să-i dea în afaceri.

„Regele își alege miniștri unde vré, cum vré și miniștrii săi nu pot rămâne la putere, decât făcend politica Regelui. Și Regele, deși romanizat cu totul, nu e mai puțin un Hohenzollern“.

Răsboi în China.

Pericolul în China crește înspăimântător. Tote provinciile chineze sunt în fierbere, s'a pus în mișcare și colosul interior al imperiului, ér la miadă-noapte, în Manduria, răscoala se estinde cu atâta celeritate și cutezanță, încât Chinesii au provocat pe Ruși să părăsescă teritoriul, la ceea-ce Ruși au răspuns cu ridicarea de baricade. La Tien-Cin situația continuă a fi din cele mai critice, cu toate că trupele aliate au ocupat forturile orașului chinez. Mulți soldați au căzut aici și de-o parte și de alta. Dér ce le pasă Chinesilor? Ei au destui omeni de jertfit. Este ciudat, că pe când la Tien-Cin și în alte părți situația e extrem de gravă, puterile se sfătuesco între sine, cine să fiă comandantul suprem al trupelor aliate: rus, japones, engles, ori german?

Intr'aceea se vestesce, că Rusia se pregătesce a năvăli dela miadă-noapte spre Peking, și încă pe propria răspundere. Rusia mobilizează cu mare grabă și în stil mare. Ba se dice chiar, că în urma acestei pășiri, China ar fi declarat răsboi Rusiei.

Etă scirile mai importante:

Succesul aliaților la Tien-Cin.

Londra, 18 Iulie. Admiralul Seymour anunță: Aliații au cucerit Tien-Cin și forturile. Ruși au cucerit la flancul drept 12 tunuri mai mici lângă canalul Lutai. În luptă au luat parte 8000 de omeni. Pier-

derea trupelor aliate este de 700 morți și răniți. Cele mai mari pierderi le-au avut Japonessii. Trupele chineze au fugit, dér nu se scie încâtăru.

Conflict ruso-engles.

Berlin, 18 Iulie. Comandantul escadrei germane din Taku raportază cu data de 16 l. c.: În virtutea decisiunei aduse de ofțerii mai bătrâni, comunicația pe linia ferată dintre Taku și Tien-Cin se va deschide în 18 l. c. sub administrația rusescă, până când raporturile belice vor permite, ca trenul să se dea direcțiunei căilor ferate. Admiralul engles a pretins, ca drumul de fier să fiă predat direcțiunei. Ruși însă au restabilit și au ocupat linia ferată.

Acțiunea Rusiei și China.

Am semnalat deja eri, că după o telegramă dată din Petersburg la Berlin, Rusia va pătrunde de cătră miadă-noapte spre Peking, apoi că prin reprezentantul său din Petersburg, China ar fi declarat răsboi Rusiei. Scirile acestea se mai întregesc acum prin alte telegrame publicate de ziarele din Londra. Lui „Daily Mail“ i-se anunță din Petersburg, că statul major rusesc a primit la 1 Iulie scirea, că Chinesii au declarat în Aigun adevărat răsboi. În urma această colonelul rus Gribovski a voit să mergic cu vaporul în Aigun, dér Chinesii l'au oprit. Pe o întindere de 20 verste Chinesii au ridicat șanțuri și le-au provăcut cu 40 tunuri. Pentru bombardarea orașului Blagovjescensk Chinesii au ridicat 8 tunuri și 2000 omeni.

O altă telegramă a lui „Daily Mail“ spune, că Chinesii au năvălit deja cu mare putere armată în Siberia ostică și au început să bombardeze orașul Blagovjescensk, întreprunghed comunicația pe calea ferată.

Marți au plecat din Moscova 56 ofțeri, ér Miercuri 94 de medici militari au primit ordin de plecare. Crucea-Roșă rusescă desfășură o mare activitate, ea primesece medici și îngrijitoare, pe cari îi trimite în China.

Boxerii la frontiera Coreei.

Washington, 18 Iulie. Consulul american din Söuli telegrafază, că mulțime de Boxeri și armată chineză stau la frontiera Coreei. Indegenii s'au înspăimântat așa de mult, încât au fugit.

Forțele Chinei.

Berlin, 18 Iulie. „Militär Wochenblatt“ dá următorul tablou despre forțele chineze: În Manduria sunt 38,000 soldați cu 60 tunuri; în Peking sub conducerea principelui Cing 12,000; armata lui Li-Hung-Ciang 23,000; în jur de Port-Arthur 12,000; sub comanda lui Juan-Si-Kaj 10,000 soldați mohamedani; în provinciile Cili și Șantung 87,000; în jur de Peking 3000; la Tien-Cin 40,000; în valea Jang-ce 10,000; în Canton 60,000, și în celelalte provincii ostice 30,000.

Petersburg, 18 Iulie. Biroul telegrafic rusesc anunță din Cifu: Principele Tuan ar fi mobilizat 950,000.

Cestiunea economică în Bucovina.

III.

Goi și flămânđi, trăind numai din ofertele coreligionarilor, își încep cariera, dér în scurt timp pică partea cea mai mare a comunei în mâinile a 2 sau 3 Jidani ajunsți pe neașteptate la influență dominantă. Casa, unde locuesce țeranul, pământul unde muncesce amar, recolta păzită lund întregi, nu e mai mult a lui, partea principală din rezultatul muncii sale o remite Jidanului. Secretul rapidei îmbogățiri consistă în sugerea méduvei țeranului prin cea mai criminală exploatare a nevoilor accidentale, asupra cărora veghează comerciantul de carne vie, dibania hămnisită, și și noapte.

Reprezentand Jidanul unicul isvor de credit în toate comunele, țeranul trebuie să-i pice odată în ghiare, din cari rar scapă, și atunci stors ca vai de el. Ciocoimea privesce cu zimbet la gătuirea țeranului, ér fiul de țeran îmbrăcați în haine domnesc și împodobiti cu gulere de aur întorc spatele rudelor, ce strigă după ajutor.

La locul acesta intercalez, că serviciul medical lipsesce la sate cu desăvirșire. De higiena țeranului nu se interesază nimeni. Organele administrative cred, că-și impli-

nesc datoria pentru leafa grasă, decât încarcă numai pe nefericitul țeran cu pedepse și biruri grele. E constatat, că Românii dau procentul cel mai mare de mortalitate, pe când Jidanii, dușmanii lor de mörte, cel mai mic. Jucați-vé de-a politica, fariseilor și memelucilor, în scurt timp nu veți avea pe a cui spate să vé înălțați!

Prins odată în ghiare, viața țilanică, câștigul anual, întregul viitor al țeranului s'erman sunt ale Jidanului. La această ajunge el sistematic. Venind țeranul în strimțore, mai ales când trebuie să plătescă birul, sau cheltuele proceselor în cari eveinic încourat, face împrumuturi. Atunci Jidanul îi oferă imediat creditul, dér cu dobândă mai mare, decât 100—200 pe 3 luni. În cele mai multe casuri țeranul, care se nutresce de altmintrelea réu și neîndestulător pentru munca câmpului și viața în aer, își mănca și puținele bucate strinse până la anul nou, atunci trebuie să trăiescă din parale, cari nu le are, și erași trebuie să-și ia refugiul la Jidan.

Acestea sunt momentele, în cari pune mâna Jidanul pe proprietatea țeranului, căci adăugend-se dobândă la capital, se cufundă mereu în datorii, de cari nu mai scapă.

Acum vin nenumărabile presiuni asupra țeranului, care atără dela volnicia și capriciul Jidanului. Îi întrebunțază vita și brațele în cele mai multe casuri fără plată, decât-i plătesce atunci 20—30 cruceri pe și; ierna însă țeranul s'a obișnuit a lucra ziua întregă numai pentru un pachet de tutun, care nu face nici 2 cruceri. Astfel se esplică infurigaștea acestei rase hrăpărețe în proprietatea mică, din care posedă în cele mai multe părți peste 50%.

Terminul pentru reîntorcerea paralelor împrumutate îl fixează de regulă Jidanul drept înaintea recoltei, când cu greu se află parale la țeran; atunci apare iufia cu titluri executorii și licitează proprietatea datornicului, care nici nu crănesce. Bietul țeran vinde vitele, toate mobilele, fără să pôte plăti întreaga datorie, i se sequestrează recolta și în fine se intabulează Jidanul pe tot pământul. În multe casuri mai estéptă cu intabularea, lăsand pe țeran să plătescă birul pentru un pământ, ce nu mai e al lui.

După cercetările lui Bogdan-Duică, s'a vëndut d. e. în a. 1875 o moșia în valoare de 250 fl. pentru datoriă primordială de 90 cr. În 1876 s'au făcut execuțiuni pentru datoriă de fl. 1.36, 25', 3, 23 execuții pentru 20 fl. etc... Moșiile executate le cumpără exclusiv Jidanii, luand aprópe de geaba pământul în posesie, ér țeranul proprietar devine sluga jidanului — iobagul modern.

În urma legalei divisibilități a proprietății și a împrejurărilor nefaste, fluctuațiunea proprietarilor mici în Bucovina este forte mare. Dela 1875 încóce datoriile ipotecare ale proprietății mici se sporesco mereu, încât nici într'un an sumele datoriei achitate nu întrec pe cele ale datoriilor contractate din nou.

În cinc' ani (dela 1888—1892) s'a făcut la 620 de moși schimbarea proprietarilor mici prin execuția; schimbarea proprietarilor în proprietățile mici s'a făcut în aceiași ani prin vëndare de 40.307 ori. Datornicii până la 100 fl. erau în același timp 5.506. Omul mic cade tot mai des, esclama Bogdan, când atâția proprietari mici nu sunt capabili să și solvesco moșia îngreuiată numai cu 100 fl. e semu, că seu nu produc — seu nu pricep a produce — pe ioc puțin destul de mult, ca să acopere și datoria, seu nu găsesc alte privilegii de câștig lateral pentru ei și familia lor, seu sunt ușurateci și consumă prea mult, deși mănăncă moșia.

Tote se nimeresc, mai adeseori se găsesc împreună, dér mai este una, care le priméază, e camăta. Pe lângă acesta vine și înșelătoria cea mai infamă, când în lipsa de bani se aduc bucate. Mai ales femeile plătesco ast-fel îndecit lucrurile cumpărate la cărciumă și dugheană. Băeții duc câte 7—10 cué pentru un pachet de tabac, care nu face nici 2 cruceri, căci Jidanul le cumpără în oraș en gros mai ieftin. Apoi le desface acasă și le înmulțesce lăsand pe fie-care marca de 2 cruceri.

Tote aceste se sciu, dér nimeni nu cutéză a întreprinde o contra-acțiune, cel puțin contra cămătăriei bestiale. Nici preotul, nici învățătorul, cari în cele mai multe casuri atără prin multe daraveri dela Jidov, n'au curajul să facă arătarea, temenduse de persecutare din partea Jidanilor, cu deosebire însă temenduse de amplexiunii administrative, pe cari Jidanii îi sciu acapara și ține în eșec.

Avem procuratură numite independente, déră nimeni nu se încumetă a face vro anchetă, căci nici organele administrative, nici cele judecătorești nu cutéză a se apropia de rassa rafinată.

(Va urma).

Seneca.

SCIRILE ȚILEI.

— 7 (20) Iulie.

Cruciada din „Groswarden“. Au pătîr'o Lueger și soții cu hotărîrea lor de-a nu mai adresa scrisori la „Budapesta“, ci la „Ofen-Pesth“. O strașnică cruciadă au pornit „patrioții“ din „Groswarden“ contra acelei hotărîri, „perfide“ și „vătămătoare“. Țilele trecute reprezentanța orașului a adresat un rescript ministrului președinte și ministrului de interne, cerînd ca în fața „atentatului vienes“ să ia măsuri de a-se introduce cât mai în grabă legea despre maghiarizarea numelor de comune și localități, ca să întârzierea aplicării acestei legi ar aduce nespuse de mari stricăciuni. — Unde dai și unde crepă. „Cruciații“ din Oradea se folosesc de cazul acesta pentru a face presiune asupra guvernului, ca să eșecute o lege despre care este convins Yusuși, că va provoca cele mai mari incurcături. Dăr nu se mulțumesc cu atât. Ei s'au adresat la toate comitatele din țară cu puțin modesta rugare, de-a lua poziția pentru propunerea lor și de a și-o însuși întocmai. Se vor găsi comitate, cari să facă pe voia „patrioților“ jidano-maghiari din Oradea. Credem însă, că se vor găsi și de acelea, în care „cruciada“ oradană va întâmpina o meritată lecțiune și fiasco.

Reducerea taxei de internat la școala Asociațiunii. Comitetul central al Asociațiunii în ședința de Marți a decis, să reducă taxa internatului la școala civilă de fete a Asociațiunii dela 500 cor. anual, la 400 cor.

Persecuția pentru colorile săsesci. E cunoscut cazul petrecut la Bistrița cu ocaziunea vizitei, ce o făcuse acolo arhiepiscopul Ioan. Doi advocați sași, anume d-nii Carol Lang și August Kelp, și-au decorat casele numai cu stindarde săsesci, nu și ungurești. Din cauza acesta advocații amintiți au fost pedepsiți cu amendă. Căpitanul orașului Bistrița a trimis sentința la camera advocațională din Tergu-Mureșului, ér acesta a hotărît a se porni cercetare disciplinară contra advocaților cu „pricina“. Sentința acesta a fost acum aprobată și de Curiă. Se vede, că nici colorile săsesci nu se bucură de mai mare cruțare ca cele românești. Cel puțin nouă ne rămâne mângăarea, că nici-odată nu ne-am umilit a arbora stindardul nostru alături cu cele ungurești, cum fac Sașii.

Va vorbi și „generalul“. După Tisza fiul va vorbi și Tisza tatăl. Așa se anunță cel puțin din Oradea-mare oficioșei „O. E.“ Coloman Tisza va conchema pe alegătorii pe ziua de 20 Septembrie și le va cuvînta „asupra situației.“

Predicî. Poimâne, Duminecă, va predica în biserica S-tei Adormiri din Brașov-Cetate părintele capelan militar Nicolae Fizeșanu. Vor lua parte și militari pentru ultima oră înainte de plecarea la manevre.

Nouă dueluri pentru o alegere de deputat. Cât de „cu sânge rece“ și „cu tact“ știu să procedă „patrioții“ maghiaro-jidani, când e vorba de alegere de deputați, poți ori cine să-și închipuască și din împrejurarea, că din incidentul alegerii de deputat dela Rimaszombat, s'au petrecut până acum între corifeii acelei alegeri 9 dueluri. Proprietarii Farkas Zoltan și Szentmihály István s'au duelt cu pistolul, rîindu-se amîndoi. Tot așa au tras unul contra altuia glonț Szeiffert Antal și Szokol István. Mai rău o păți Naray Ierő, redactorul ungar al unei foi din Rimaszombat, căruia adversarul său Fay Gyula i-a găurit umărul drept cu un glonț de pistol, cauzându-i o rană periculoasă. Acesta a fost al 9-lea duel. Câte vor mai urma de aci încolo nu se știe. Adaugînd încă obiceiurile spargerii de capete, ce rar se întâmplă se lipsesc la alegerile de deputați unguși, étă că avem un tablou fidel al alegerilor „libere“ din „fericita“ Ungariă!

Trei mirese și trei mörte. În comuna Janok din comitatul Abaujtona, deși comună mică, s'au nimerit într'una din Duminecile trecute trei nunte de-odată. Pe-

la amădi, opt dintre fetele nuntașe, cari tôte erau fete de țărani unguri, se duseră la câmp, ca să se scalde într'o vale. În urma ploilor din săptămînile trecute inse valea crescuse tare, dér fetele nu ținură sémă de asta și tôte 8, dintre cari nici una nu știa înota, fură răpite de valurile văii. Nenorocitele strigau desperate după ajutor și mulți alergară într'acolo, dér nimeni n'a cutezat să sară în ajutorul lor, afară de doi băeți școlari de cîte 12 ani. Aceștia au isbutit să împingă spre țerm pe patru dintre fete, mîntuindu-le, celelalte dintre ele însă fură duse mai departe de valuri. În ochii mulțimei de popor, ce privea dela țerm, s'au cufundat și nimeni dintre „betyar“-ii de față n'a sărit în ajutorul lor. Cadavrele a trei dintre nenorocitele fete fură aflate spre sэрă și duse în comună. Aceștia însă n'a conturbat întru nimic veselie celor trei ospețe. În turn sunau clopotele de mörte, pe strade se aușiau chioțele nuntașilor șumăniți de beutură, ér în casele nuntașilor „osardaș“-uri și bețiă. În sensul acesta descrie cazul fôia ungurească „B. H.“

Catastrofa unui balon.

Din Neapole se telegrafază, că o îngrozitoare nenorocire s'a întemplat țilele acestea acolo. De pe teritoriul expoziției sanitare internaționale căpitanul Vanni se urcă în balonul „Napoli“ și se avîntă spre înălțimile cerului. Cu el mai erau diaristul Pelizzoni, un colaborator al acestuia cu numele Don Marzio și contele Paterno de Montecapo. Pe terenul de plecare mulțime de lume se adună și pe cutezătorii aeronauți îi salută cu șgomotose și nesfîrșite urale de „Evviva!“ „Buon viaggio!“ și „A revidere!“ Vîntul sufla de cătră uscat și mână spre Mare balonul, care începuse a se urca cu celeritate estra-ordinară.

Balonul ajunsese deja la o înălțime de 3000 metri, când în public, care până aci însoți cu veselie urcarea balonului, începî momentan să domnescă o panică îngrozitoare. Globul dela balon s'a turtit de-odată și cu celeritate de fulger cădî în Mare.

La privirea acestei catastrofe, pe terenul expoziției se produse o mișcare înfiorătoare, multe dame amețiseră, séu căpătară șgărciuri. Cu deosebire erau de compătimit cei ce făceau parte din familia aeronauților și cari alergau zăpăciți dela o parte la alta, nesciind de ce să se apuce mai curînd spre a veni în ajutor nenorocitilor. Alergară cu o corabiă în partea unde se credea, că s'a întemplat nenorocirea, dér de geaba, căci dase nörtea și nimic n'au putut isprăvi.

În dimineața țilei următoare din nou pleară să caute și, apröpe de Capri, au și dat de ruinele balonului și de contele Montecapo, care se acățase de funiile dela balon și astfel petrecu cu trupul până la gât în apă timp de 12 ore.

El fû pus pe corabiă și se constată, că e rănit în mai multe locuri. Contele povesti, că globul a explodat și ei au cădît în Mare. În intervalul căderii, lui îi trecu prin minte, că decă nu va sări din luntrea balonului, acesta îl va strivi. Sări decî din luntre și apoi prin înnot ajunse la ruinele balonului. Soții lui n'au sărit și astfel probabil, că s'au prăpădit. Contele fû dus la „Ospitale dei pellegrin“, unde s'a constatat, că ranele sale nu sunt periculoșe. Cadavrele celorlalți încă n'au fost aflate.

Programa gimnasiului din Beiuș.

Am primit „Programa gimnasiului sup. gr. cat. și a școlilor elementare din Beiuș pe anul scol. 1899—900, redactată de Ioan Butean director și profesor p. o.“

Estragem din această programă următoarele date:

Corpul profesoral constă din d-nii: Ioan Butean director și profesor, George M. Marinescu, Vas. Stefanica, Cor. Ardelean, Vas. Dumbravă, Traian I. Farcaș, Victor Borlan, Teodor Bulc, I. Fersigan, Dr. Fl. Stan, I. Cheri, Nic. Fabian, Eliă Stan, I. Iepure, Bușița. — Catechet pentru religia gr.

or.: Nic. Diamandi; prof. de studii estra-ordinare: Dr. Fl. Stan (limba franceză și stenografia); Mihail Maghiar inv. în pens. (cântul bisericesc.) Medic Dr. George Mureșian.

Elevi esaminați la finea anului au fost în tôte opt clasele 356 ordinari și 5 privați; aceștia au fost după religione: 172 gr. cat., 138 gr. or., 19 rom. cat., 7 ev.ref., 25 israeliți. După naționalitate: 310 români ceilalți toți sunt numerați între Maghiari. Numai româneșce știu 44, numai ungureșce 27, româneșce și ungureșce 317.

După locul nașcerii: 37 din Beiuș, 133 din comit. Bihorului, 191 din alte comitate.

Fundațiuni. La fondul de pensiuine profesoral au stat la dispoziția acestui fond în 1899: a) Fundațiunea Esc. S. D-lui episcop Michael Pavel 25-980 fl.; a) prestațiunea patronului 1895—1898: 2680; c) prestațiunea profesorilor 1895—1898: 2780 fl. d) Prestațiunea tinerilor pe aceiași ani: 5445 fl. La olaltă 36.885 fl. Suma principală a statului activ în 1899: 42.871 fl. 29 cr.

Fondul pentru ajutorarea tinerilor sэрaci 44 fl.; Fondul tinerimei școlare 55 fl. 30 cr.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Iulie st. v. 1900

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coröne; pe șese luni 12 coröne; pe trei luni 6 coröne; pe o lună 2 coröne.

Pentru România și străinătate. pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50

Abonarea se pöte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

ULTIME SCIRI.

București, 19 Iulie. Astădi a fost mare constătuire la d-l N. Filipescu, în care s'a discutat și asupra compunerii noului cabinet. Se asigură, că noul ministeriu s'a format astfel: P. P. Carp președinte al consiliului și ministru de finance; Al. Marghiloman la externe; T. Maiorescu la justiția; C. Olănescu la interne; N. Filipescu domenii; I. Grădișteanu lucrări publice; Iac. Lahovari răsboi și C. Arion culte și instrucțiune publică.

Deja astădi după amiađi se asigură, că ministrii vor pleca la Sinaia, ér mâne dimineața vor fi primiți în castelul Peleș spre a depune jurămîntul.

Adî dimineața circula o listă, pe care era d-l Tache Ionescu ca ministru de interne. Se vede însă, că d-sa în urma hotărîrii sale de mai înainte, a refuzat categoric de-a primi întrarea sa în cabinet. A promis însă, că va da tot sprijinul său noiei formațiuni de concentrare conservătoare.

București, 19 Iulie. Circulă șciirea, că imediat după-șce cabinetul va fi constituit, d-l Maiorescu va pleca la Berlin pentru-ca să negocieze un mare împrumut în cercurile de-acolo.

Londra, 19 Iulie. Din Shanghai i-se anunță lui „Daily Mail“ următoarele: Din partea chineză se comunică oficios, că generalul Nich a cădît în lupta dela Tien-Cin. În provincia Șantung tôte proprietățile străinilor au fost pustiite.

Din Chifu se anunță aceleeași foi, că orașul Ninčiuang este împresurat de Boxeri.

Petersburg, 19 Iulie. Chinesii Șankalieni bombardază de două țile Blagovescensk.

Chinesii s'au concentrat pe linia Aigun-Sankhali. Prin satele din Mandșuria n'au mai rămas decăt bătrânii, femeile și copiii, căci toți Chinesii cari pot purta arma au părăsit malul drept al Amurului.

Petersburg, 19 Iulie. Situația în jur de Tien-Cin e törte critică. S'au concentrat acolo 150,000 Chinesii cu 220 tunuri. Miliția chineză din Șantung este de apröpe 450,000.

Berlin, 19 Iulie. După o telegramă din Petersburg, Rusia are acum mult doritul pretext de a năvăli cu armata în Peking și a-și valida interesele în paguba puterilor. Cercurile diplomatice germane sunt förte îngrijate, că China a pășit ofensiv față cu Rusia.

Londra, 19 Iulie. Lui „Standard“ i-se vestese din Shanghai, că vice-regii din Hunan și Hupej au mers în fruntea trupelor lor la Peking.

New-York, 20 Iulie. Guvernorul din Șantung a dat ordin funcționarilor de a sili pe indigenii creștini să se lapede de religionea lor și să dea garanță că nu se vor mai întörce la biserica creștină. Averile creștinilor chineși au fost confiscate.

DIVERSI.

Cum agită Chinesii în contra creștinilor. Persecuția de adî a creștinilor din China a fost pregătită cu ani de țile înainte. Acesta apare din sute de proclamațiuni, ce s'au împărțit printre Chinesii. Una din aceste proclamațiuni țice:

„Religia lui Tien-Chu (Domnul cerului), derivă dela un om cu numele Isus. Credincioșii ei, capabili de ori-ce crimă, se adună tot a șeptea ți în biserică și când s'a sfîrșit ceremonia, fac tot felul de neroșii. Săvîrșese nenumărate lucruri drăcesci și nefresci; pe cel fără șciință îl amețesc cu cântări magice, până când pășese în tagma lor. Indată-ce cineva se alipește de religia acesta, primesce dela „dască“ 5 uncii de argint și o pilulă. Decă înghite pilula, spiritul său se turbură și se întunecă, dărîmă amintirile străbunilor săi și nu onorează decăt chipul unui copil desbrăcat, care arată o' mână spre ceri, cu alta spre pămînt. Țic, că acesta este principele Isus. Familiile cu fete, cari țin la religia acesta, rețin pe una din fete dela căștoria și o dedică unei secte religioșe. Decă mörte un creștin chinez, preotul scöte afară din cameră pe toți amicii și rudeniile mortului și pe mort îl pune într'un cosciug. Mai înainte însă îi scöte amîndoi ochii. Causa pentru care o face acesta este: cu ajutorul ochilor poți scöte 8 funți de argint din 100 funți de plumb chinez, ér restul de 92 funți poți să-l vinđi cu prețul original. Asta numai așa se pöte întempla, decă plumbul se amestecă cu ochii Chinesului mort. Ochii străinilor nu sunt bunți la așa ceva... Este imposibil a cunoșce și descrie tôte ceremonile și obiceiurile sectei. E sigur însă, că în religia lor se află o mare putere de impulsiuine, ce caracterizează tôte faptele lor și-i îndemnă, să timpescă poporul nostru și să-l stîrpească. În chipul acesta vor ei să pună mâna pe imperiul ceresc. Ömenii acestei secte ucid în continu, ca să aducă jertfă lui Isus Christos. Decă mörte vr'un om mare dintre ei, jertfesc o miie de femei și băbăți înaintea altarului marelui idol. Spre școpul acesta prind străini și ömeni șeraci, cari umblă pe strade și drumuri, așa că abia decă poți să mergi la țerg, fără de a nu fi amenințat de pericolul jefuirei. Credincioșii lui Isus țin a fi lucruri onorifice de a avé cât mai multe femei, așa că funcționarilor mai înalți le este iertat a lua în căștoria chiar și trei mii de femei. Este o rasă josnică și neumană acesta.“

Cu astfel de minciuni șciu „literații“ chineși să agite poporul și să-l umplă de furia contra creștinilor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maror.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

Scrieri istorice.

Memorii din 1849—49 de regretatul Vasile Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Istoriisurile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într-o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei corone de oțel“, opul mult dorit și așteptat al d-nului G. Cosbuc, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din București și costă un leu și 50 bani. E scrisă și această carte la înțelesul tuturor și este atât de interesantă, încât oine o ia în mână, nu se mai poate despărți de ea. În istoria aceasta ni se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin cari a trecut România până a ajuns la independență. Scenele ce se descriu din războiul pentru neatrănare, sunt la culme mișcătoare și însușite. Cartea e provădită cu numeroase portrete și ilustrațiuni. Ea stă în legătură cu „Războiul nostru pentru neatrănare“ scris tot de d-l G. Cosbuc, așa că cine și-a procurat pe acesta trebuie să și procure și „Povestea unei corone de oțel“. Sperăm, că frunțașii noștri, înțelegând importanța acestor scrieri, vor stărui din răspundere a-le răspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambela cărți dela „Tipografia A. Mureșianu din Brașov“. „Războiul nostru pentru neatrănare“ costă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Corone de oțel“ 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria țării, „tălmăcită de preotul Constantin Morariu din cartea nemțescă a D-ruului Th. B. Weltar și întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina“, a apărut în editura „Deșteptării“ din Cernăuți: *partea a doua*. Ea este scrisă tot atât de bine și de ușor, ea și partea întâi, care a avut și la noi mare trecere mai ales printre popor. Prețul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu același preț se mai pot căpa dela Tipografia „A. Mureșianu“ și exemplare din partea întâi, adăugând și pentru aceasta 5 cr. porto.

Zarandul și munții apusei ai Transilvaniei, descriere de Silvestru Moldovan. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul său, ca și cea dintâi. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor să-și cunoască țera și nemul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

„Pintea Vitezul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Rețeganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul în sat și la oște“ Acesta este ritul unei noue cărțicele, ce d-l Ioan Pop Rețeganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 10 cr., cu posta 13 cr.

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popa. Broșura această, atât de bine scrisă, prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Țera noastră“. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miază-zi și valea Mureșului, de Silvestru Moldovan, — e o scriere unică în felul său, atât de călduros aplețiată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, și altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea momentului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Scrieri economice.

Pentru economii de vite este de neprețuit folos marele și valorosul op Zootechnia sau cultura generală și specială a vitelor, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară din București (Herăstrău). Deși am anunțat încă de astă-tornă aparițiunea acestui prețios op, el n'a străbătut până acum în părțile de dincoace de Carpați. Ați însă se găsește în

deposit la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și se poate trimite imediat ori cui il cere. „Zootechnia“ este partea a treia din „Manual de agricultură“ al d-lui Maior, care a fost atât de călduros aplețiat din partea întregii prese române și premiat și din partea Academiei Române. „Zootechnia“ cuprinde 779 pag. format mare 4° cu 225 figuri și costă 8 corone (cu posta recomandat 8 cor. 50 bani). Recomandăm economilor noștri de vite această bogată scriere, până ați singură în felul său în literatura română. Din *partea I a Manualului: Agriologia* sau „Agricultura generală“, 524 pag. à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 bani) — și *partea II, Fitotechnia* sau cultura specială a plantelor cu 611 pag. și 202 figuri. Prețul 8 (cor., cu posta rec. 8 cor. 50 bani).

„Cartea Plugarilor“ sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. Tracteză despre legumărit, gunoid, lucrarea pământului, sămănături, vierit, pădurit, creșterea cailor, vitelor, găințelor etc. Un exemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Această carte a eșit numai acum de sub tipar.

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Constantin Dimian, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeinssen. Edițiunea a V-a. Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Cele mai de lipsă cunoscute despre Legea veterinară — o carte foarte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului. Conține 134 pag. format mare și costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Cartea stuparilor săteni de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului. Prețul 40 cr. trimis francat.

Grădina de legume, de Ioan E. Negruțiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu e de cel mai mare folos practic și, pe cât seim, în literatura noastră de dincoace e singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto.)

Vinuri din pome, de Grigore Halip, prof. la școala agronomică din Cernăuți. Este o carte de 96 pagini, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite pome; cari pome sunt mai bune pentru facerea vinului și cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Prețul 20 cr. (prin poștă 23 cr.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, cărțicea de rugăciuni și de cântări pentru mângăerea sufletescă a drept credincioșilor creștini, Edițiunea IV corectată. Gherla, Tipografia diecesană 1899. Un exemplar în păreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. Edițiunea IV. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărțicea de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai mărișori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onorea Preacuratei Fecioare Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Predici pe toate Duminecele și sârbătorile de peste an, de Em. Evfertsu, subsecr. stat de lae în cercurile românescoi din ungrósele sale scrieri atât de medicóse, instructive și cu stăra gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Cuvântări bisericesci pe sârbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular Ioan Farnu. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sârbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început),

prin poștă 1 fl. 60 cr. Aceste predicii sunt favorabil aplețiate și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de moarte, întocmite de Ioan Pănuș, cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin poștă 1 fl. 60 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de Vasile în Christe. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin poștă 85 cr.)

Predici pentru Dumineci de Iustin Popșu, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinzând predicii frumoase pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin poștă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Pentru comercianți funcționari și toți ómenii de afaceri, precum și studenți putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la școala română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei“ și e înenită a face mari servicii tutu-or, cari au afaceri cu cambii polițe. Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

Idei fundamentale în economia politică. D-l Ioan Socaciu, vechi profesor la școala comercială române din loc, a scos de sub tipar o nouă broșură sub titlul de mai sus, fiind adausă în partea a doua și o nouă teorie sociologică, care conține lucruri de interes științific deosebit mai ales pentru specialiști. A cunosce ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoială de mare interes pentru ori care cetitor inteligent. Prețul e 65 cr.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

„Curs complet de corespondența comercială“, de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandări și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuți cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupóne etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panțu, prof. la școala comercială superioară din loc. Tracteză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, póte ori și cine să învețe contabilitatea, adevă ținerea socotelelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panțu. Această nouă broșură conține: afacerile de credit cambial și afacerile de bancă.

La creditul cambial s'a introdus o afacere de patru luni, trecută în registrele principale și auxiliare după metoda usitat la noi, precum și după metoda numit francas, întocmai așa, după cum se întrebuintează în practică, arătându-se încheerile lunare și încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărțelă sistematică a afacerilor, s'a explicat scutul de cambii și reescontul, afaceri cu monete, avansuri pe efecte publice (lombard); împrumuturi pe alte gagiuți (marfă etc.) și depunerile spre fructificare. Espliacările s'au făcut la singurătatea casurii și apoi s'au combinat la micile afaceri, cari durează trei și șese luni, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar și la urmă arătându-se trecerile, așa după cum se întrebuintează în practică, în registre principale și auxiliare.

Prețul este 2 corone + 10 bani portode vânzare în Brașov: la Tipografia „A. Mureșianu“ și la Librăria N. Ciurcu. În Sibiu: la Librăria archidieceșană. — Atragem atențiunea publicului nostru, îndeosebi a celor ce se ocupă cu afaceri comerciale, precum și a membrilor din direcțiunile băncilor noastre și a funcționarilor acestora, asupra acestei lucrări de neapărată trebuință.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Iulie 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.50
Renta de corone ung. 4%	91.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.75
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	99.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonuri rurale ungare 4%	90.40
Bonuri rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	158.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.65
Renta de hârtie austr.	97.50
Renta de aur austr.	115.60
Losuri din 1860.	134. 3/4
Acții de-ale Băncei austro-ungară	104.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	684.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	664.25
Napoleondori	19.32
Mărci imperiale	118.57 1/2
London vista.	242.45
Paris vista	96.55
Rente de corone austr. 4%	97.40
Note italiene	90.60

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Iulie 1900.

Banconota rom. Cump.	19.12	Vând.	19.16
Argint român. Cump.	18.40	Vând.	18.44
Napoleond'ori. Cump.	19.20	Vând.	19.32
Galbeni Cump.	11.30	Vând.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vând.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—
Lire turcesci Cump.	10.72	Vând.	—
Seris. fone. Albina 5%	100.—	Vând.	101.—

ANUNCIURI (inserțiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. În cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemânt care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Academia comercială din Graz.

Institut public, ce stă sub inspecțiunea directă a înaltului ministeriu de Instrucțiune, subvenționat de stat, într'un rang cu celelalte școli medii superioare, a cărui absolvenți au dreptul a servi în armată ca voluntari pe un an.

În 17 Septembrie se începe al 38-lea an școlastic.

Vor fi primiți absolvenți ai școlei medii inferioare și civile, cari se înscriu în anul 1900 pe cursul prim, vor absolva academia în 3 ani. Cei cu calificăție mai inferioară vor avé se frecventeze o clasă pregătitoare.

De-órece la toate academiile comerciale din când în când cursurile se prelungeșce pe câte 4 ani, clasa de pregătire din anul școl. 1900—1901 este astfel întocmită, încât coresponde primei clase, ce se va înființa, așa că elevul din această clasă pregătitoare póte trece în clasa a doua a unei academiї comerciale cu 4 cursuri.

La acest institut mai este în legătură și un curs de un an (ce se începe dela 1 Octomvre) pentru abiturienții școlilor medii sup., cari voesc să se aplice pentru întreprinderi comerciale, industriale, sau pentru academiї (jură). Se țin și cursuri de un jumătate de an pentru Domni și Dame separat.

Prospecte și alte informațiuni pentru primirea la academie, se pot căpa dela „Direktionskanzlei“ în GRAZ, Kaiserfeldgasse Nr. 25.

J. BERGER, director.

1023.1—8.